Creixement i organització, en una cara

p.profedeeconomia

Les tres preguntes

tota societat les ha de respondre; la manera de fer-ho és el seu sistema econòmic

Què produir? En què es gasten uns recursos limitats.

Com produir? Amb quines tècniques i amb quins factors.

Per a qui produir? Com es reparteix el que s'ha produït.

Els tres sistemes

	MERCAT	PLANIFICACIÓ CENTRAL	MIXT
Qui decideix	Milions de decisions coordinades pels **preus**.	Una **autoritat central**, amb plans i sovint preus fixats.	El mercat, amb **intervenció pública correctora**.
Propietat	Privada.	Pública o col·lectiva.	Privada amb sector públic fort.
Punt fort	Eficiència, incentius a innovar i llibertat d'elecció.	Orienta recursos a objectius col·lectius i controla les desigualtats.	Incentius del mercat i correcció dels resultats.
Punt feble	Desigualtat, cicles i fallides de mercat.	Sense preus lliures falta informació: escassetat i incentius febles.	Tot és qüestió de grau: quanta intervenció i on.
Exemple	Cap economia real pura.	URSS, Corea del Nord.	Espanya, Alemanya, el Japó.

El sector públic en una economia mixta

és el model de totes les economies reals

Regular
Competència, consum, normativa laboral i ambiental.

Proveir
Béns públics (defensa, justícia) i preferents (educació, sanitat).

Redistribuir
Impostos progressius, transferències i serveis universals.

Estabilitzar
Política fiscal i monetària davant d'una recessió.

Creixement econòmic

Augment de la capacitat de produir: la **FPP es desplaça cap a fora**. Moure's per la frontera **no** és créixer. Si millora un sol bé, la frontera **gira**. Més **béns de capital** hui = menys consum hui i frontera més gran demà.

$\text{taxa} = (PIB_1 - PIB_0) / PIB_0 \times 100$ · per capita = PIB / població

Factors:

- **Treball** — quanta gent i amb quina formació (capital humà).
- **Capital físic** — màquines, infraestructures.
- **Recursos naturals** — terra, aigua, energia.
- **Tecnologia** — més amb el mateix: la clau a llarg termini.
- **Institucions** — seguretat jurídica i administració que funciona.

Desenvolupament

Que millore de veritat la vida: salut, educació, igualtat i sostenibilitat. Es pot créixer **sense** desenvolupar-se.

Per què el PIB per capita no basta: és una mitjana i amaga el repartiment; no compta el treball no remunerat; suma com a riquesa el que destrueix recursos o salut; no mesura educació ni medi ambient.

IDH	Renda (RNB per capita) · Salut (esperança de vida) · Educació (anys d'escolarització).
Gini	Desigualtat: 0 és repartiment total, 1 és concentració total.
Sostenible	Cobrir les necessitats d'hui sense comprometre les de les generacions futures.

Tres criteris per a jutjar un sistema: eficiència, equitat i llibertat. Cap sistema guanya en els tres alhora — per això totes les economies són mixtes.

Créixer ≠ desenvolupar-se i PIB total ≠ PIB per capita: si la població creix més que la producció, cada habitant té menys.

Positiva i normativa: «quin sistema produeix més» es comprova amb dades; «quin és millor» depén de quant pesa per a tu cada criteri.